

Legalni reketari

Ne morate baš biti ministar policije - bit će dovoljno i da ste tek prosječno pametni i načitani - da biste znali po kojem poslovnom modelu funkcioniraju reketari, profesionalni iznuđivači novca. Prva faza njihovog djelovanja je odabir žrtve - osim što financijski mora dobro kotirati u trenutku napada, važno je i da je tržišno perspektivna, kako bi se novac iz nje mogao isisavati na duge staze, u redovitim vremenskim intervalima, recimo tromjesečno. U sljedećem koraku reketar se mora slizati s kakvim moćnikom, primjerice sa zakonodavcem, pa onda uz takvo zaleđe započeti s pritiscima na žrtvu ne bi li iz nje upornim prijetnjama, ucjenama i dosadivanjem izvukao makar neku kintu. Za uzvrat, žrtvi će za iznudeći novac obećati zaštitu. Nije bitno čega, zaštita je tu samo *pro forma*, no neka to u ovom slučaju bude, na primjer, zaštita nećijih autorskih prava.

Jednom kad žrtva popusti pritisku, naivno se nadajući kako će se na taj način riješiti napasnika, glavni na posla za reketara je obavljena. Preostaje mu tek izvršavanje posljednje faze koja se svodi na - zna to

svaki brucos kriminalistike - povremeno podizanje cijene usluga zaštite i pronalaženje novih žrtava unutar istog tržišnog sektora, recimo informatičkog. Primjer uspješnog obrađivanja prve žrtve pokazao je, naime, da je baš taj sektor dovoljno mekan da popusti, dovoljno likvidan i dovoljno naivan da povjeruje kako će apetite iznuđivača zadovoljiti sitnijem koji je ovaj utržio u prvom tromjesečju.

Zamijene li reketari zlatne lance ovješene oko vrata i *Ray Banke* koje drže na očima i po noći upeglanim odijelima pa se nazovu nekakvim dobro zvučnim imenom, 'ajmo reći ZAMP, rabotu osiguravanja zaštite autorskih prava pripadnika svoje bande naplatom dadžbine od informatičkog sektora moći će obavljati posve legalno čak i na civiliziranim tržištima sa suvremenim pravnim sustavom kakvo je - uzmimo samo za primjer - i Hrvatsko. Jedan takav ZAMP, uz zaleđe Zakona o autorskom pravu i drugim pravima unutar jednog takvog informatičkog sektora može pronaći žrtve koje će popustiti pritiscima, pa im, na očigled svih, plaćati 0,08 kuna za svaki prodani prazan CD, 0,12 kuna za svaki prodani prazan DVD, 6 kuna za svaku prodanu memorijsku karticu kapaciteta do 5 GB i tako dalje... Čisto za početak, dok se pijavicama apetit ne razvije u potpunosti pa požele obilniju porciju novca za zaštitu prava zajamčenih zakonima.

Bile bi to, međutim, posvemašnje amaterčine reketarenja kada se ne bi držali knjige u kojoj, znamo već, stoji kako je sljedeći korak pronalaženje mešnatijeg i sočnijeg zalogaja. Pogadate, punokrvni *cash cow* u kojem bi krpelji nanjušili svoje novo pojište u našem bi primjeru bio moćni T-Com. Ubirati

proviziju mogli bi kroz razne postojeće servise ove firme, no kako ne bi ispalo da ih napadaju tek sada zato što prije nisu imali dovoljno kuraže, odabrali bi najnoviju uslugu u T-Comovoj ponudi - IPTV.

Zahtijevali bi tako ZAMP-ovci da im T-Com, zato što se na televizijskim kanalima koji se mogu gledati putem IPTV-a između ostalog može ponekad čuti i glazba, plati, recimo, 0,08 eura mjesečno po korisniku, za svaki putem njihove usluge dostupan kanal. Bez obzira radi li se o MTV-u ili o Bloombergu koji bez ikakve zvučne podloge 24 sata na dan vrti indekse Nasdaq i Dow Jonesa, ZAMP bi izvolijevao osam eurocenti za svaki od njih po korisniku svakog mjeseca, gledao on te kanale ili ne, kako bi zaštitio autorska prava Šuputice, Škore, Thompsona i svih ostalih čija je autorska prava zaštitio i reketom, pardon, naknadom na prazne medije, MP3 *playere*, mobitele...

Kako je putem MAXtv-a dostupno 55 televizijskih kanala, računica govori da bi T-Com svakog mjeseca ZAMP-u, udovolji li njegovu zahtjevu, trebao po korisniku davati oko 33 kune, polovicu od onoga što korisnik trenutno plaća za uslugu digitalne televizije. Kako iz preostale polovice T-Com mora izdvojiti 12 kuna PDV-a za državni proračun te ponešto i za televizijske kuće, djelatnike i infrastrukturu, jasno je da bi popuštanje ZAMP-ovom pritisku značilo smrt za IPTV u Hrvata, jedno od rijetkih tehnoloških dostignuća modernog društva u kojem i mi možemo uživati istovremeno kada i razvijeni svijet, a ne par godina kasnije.

Bez obzira slušaju li korisnici IPTV-a djela ZAMP-ovih šticećenika ili ne, od T-Coma bi se očekivalo da plati danak jednostavno zato što ih čini dostupnima svojim klijentima putem svojih žica. Krvoloci bi uvjerljivo glumili tehnološke analfabete koji, na primjer, ne razumiju da je IPTV usluga tipa *on demand*, to jest da se televizijski program putem IP mreža ne emitira. Tobože glupi, ZAMP-ovci bi tražili pare i za ostale *on demand* usluge, recimo za svaki film koji pojedini korisnik posudi putem MAXtv videoteke, zaboravljajući da i klasične kvartovske videoteke, zapravo, nude *on demand* uslugu gledanja filmova pa da bi, tom logikom, valjalo odrati i njih.

Tražili bi potom ovi paraziti koji životare na tudioj grbači, primjerice, i dodatnu kunu mjesečno po korisniku za svaki kanal javne televizije koji je u ponudi MAXtv-a, kao zato što oni zastupaju European Broadcasting Union u Hrvatskoj, europsko udruženje javnih televizija koje takvu stavku ima na svojem cjeniku. Tražili bi i tko zna kakav još novac za tko zna kakve još nebuloze, kucali bi po vratima, žicali, prosjačili, dosadivali... Očekivali bi, dakako, da će im prije ili poslije udijeliti makar i deseterostruko manje od onog što traže kako bi ih skinuli s onog na što su im se popeli, poput njihove prve žrtve u koju su uspjeli zariti svoje rilo. Nadam se da T-Com ne bi popustio ovom knjiškom primjeru reketarenja, ne samo za dobro kompanije, već za dobro svih onih čiji su životi vezani uz tehnologiju i tržište IT-a u Hrvatskoj, kako ovaj zloćudni tumor ne bi metastazirao i dalje. @

Popusti li i T-Com neutaživoj ZAMP-ovoj žedi za bogaćenjem, harač tih financijskih pijavica širit će se IT sektorom i dalje

